

REHABILITACIÓ COGNITIVA I FUNCIONAL EN PACIENTS BIPOLARS

Carla Torrent
Unitat de Trastorn Bipolar
Hospital Clínic de Barcelona

TRAJECTÒRIA.....

**HOSPITAL
DEL MAR**

CLÍNICA
BARCELONA
Hospital Universitari

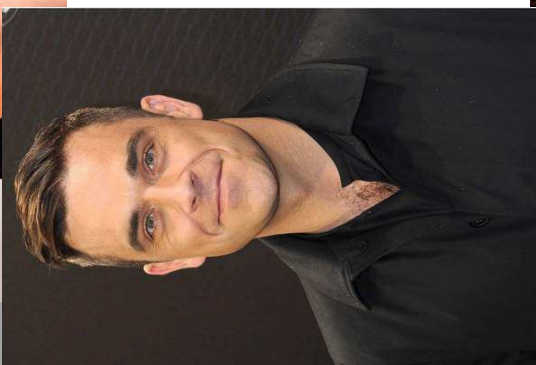
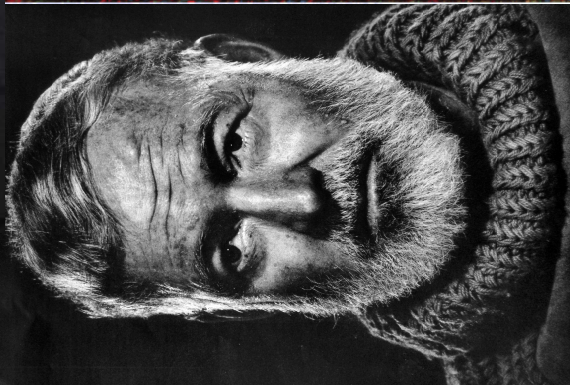
ID BAPS

Institut
D'Investigacions
Biomèdiques
August Pi i Sunyer

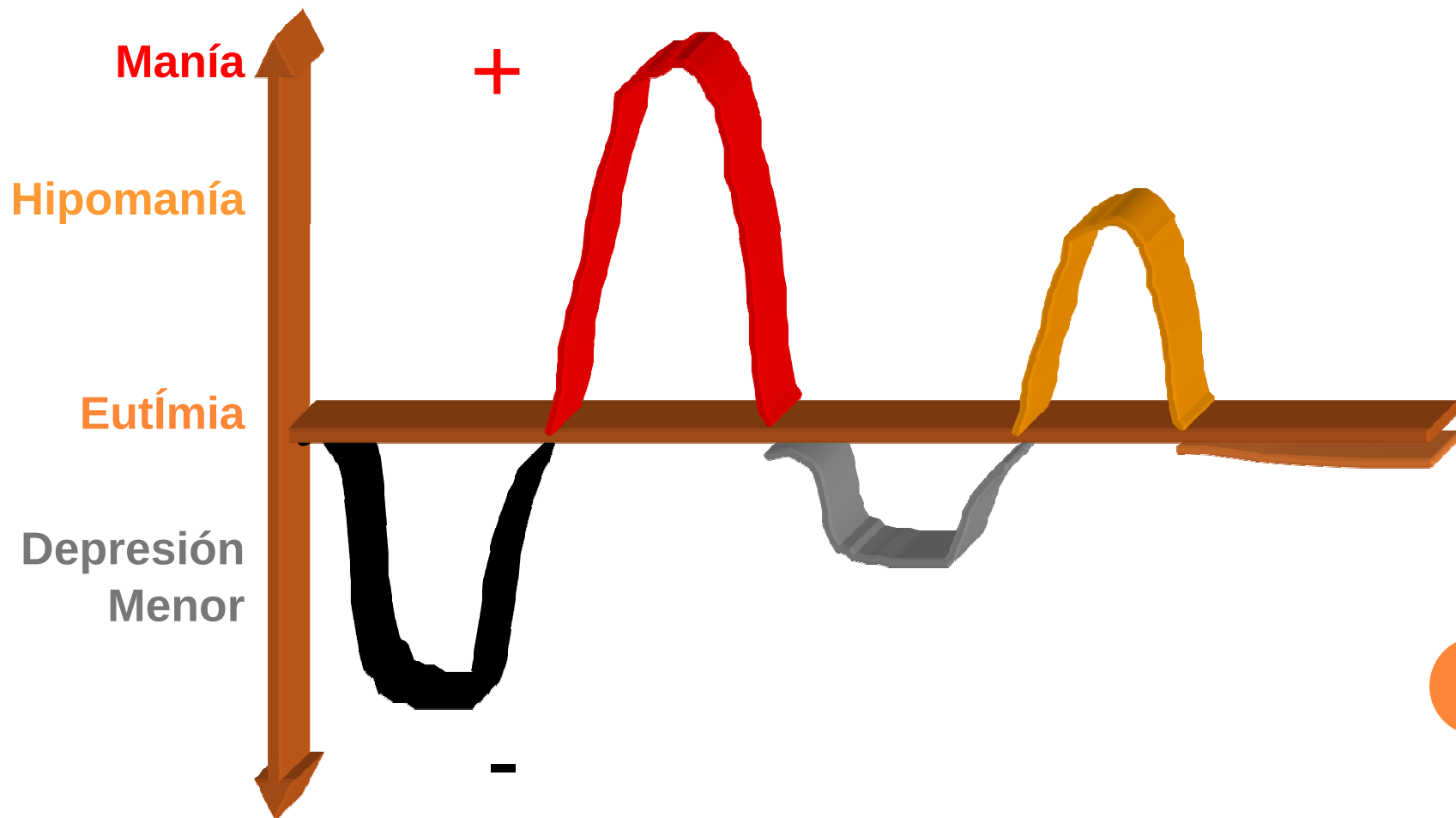
Universitat Ramon Llull

Trastorn bipolar

- Trastorn de l'estat d'ànim crònic i recurrent. Alternància d'episodis maníacs, hipomaniacs o episodis depressius

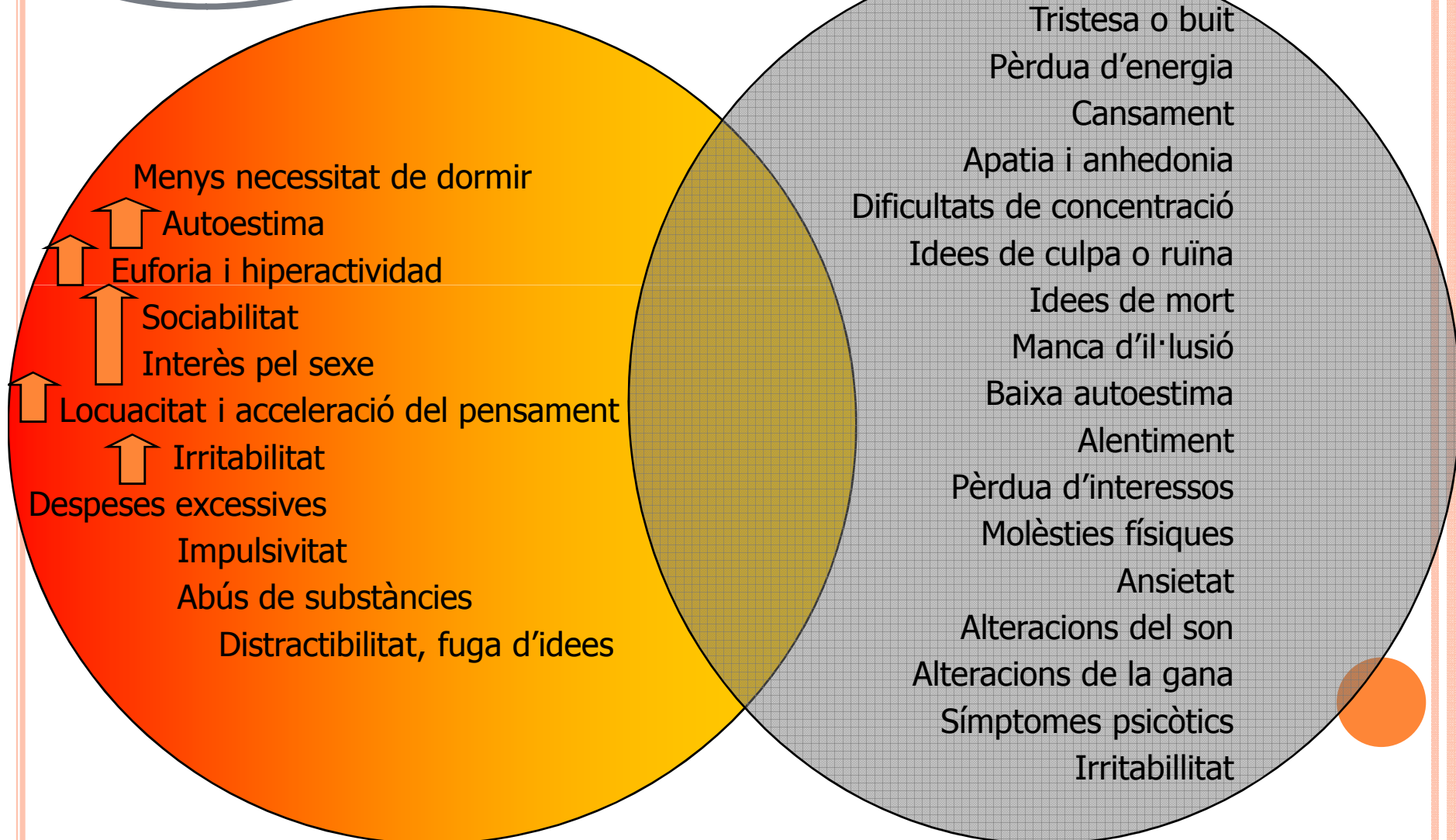

Episodis afectius. Síntomes

De vegades símptomes
psicòtics

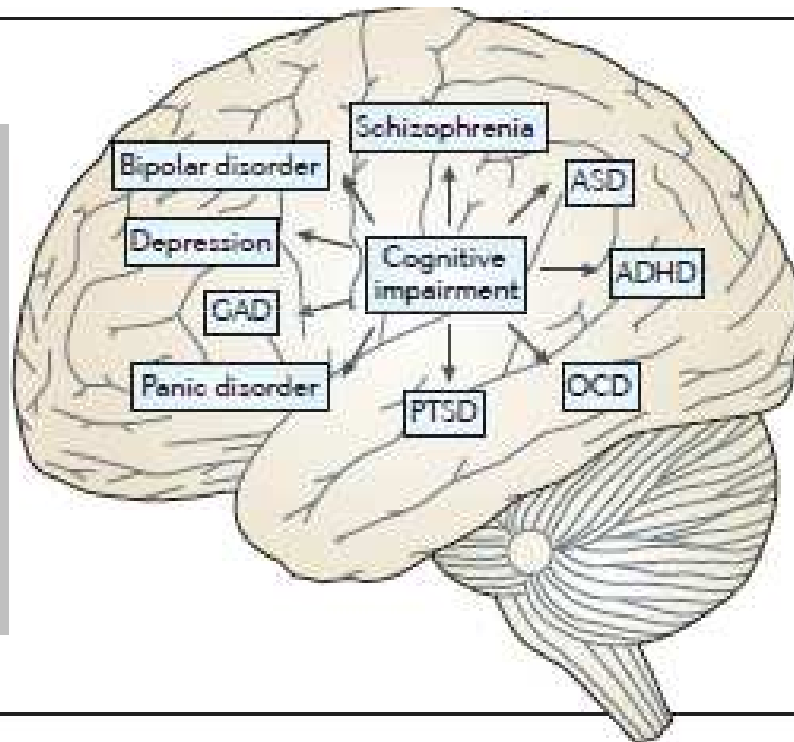
Hipomania/mania

Depressió

DÈFICITS COGNITIVUS EN ELS TRASTORNS PSIQUIÀTRICS

- Atenció
- Funció executiva
- Memòria de treball, procedimental i declarativa
- Velocidad de procesamiento
- Cognició social
- Llenguatge

DISFUNCIO COGNITIVA EN EL TRASTORN BIPOLAR

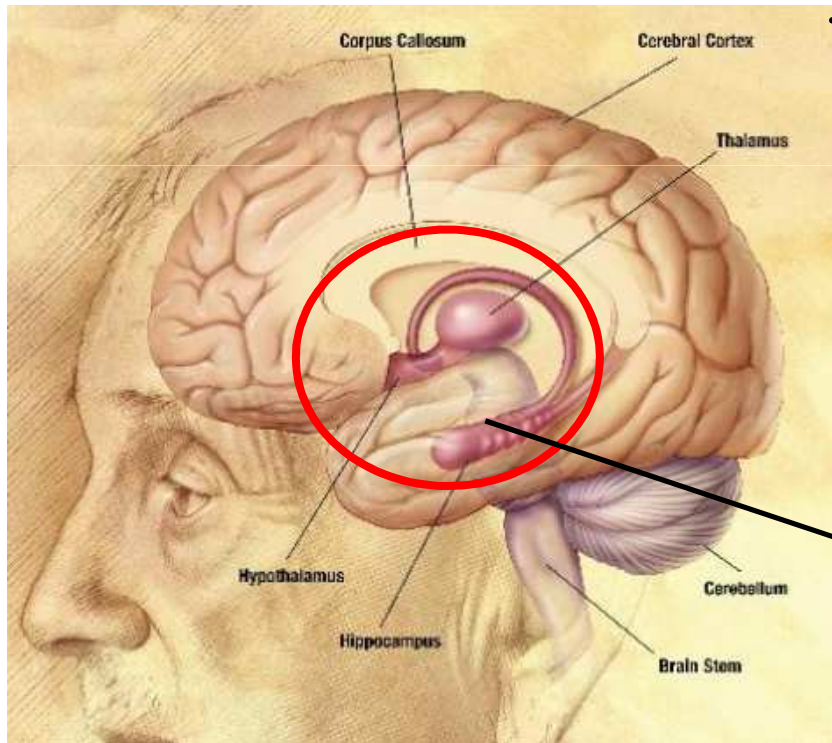

- Prevalència 40-60%
- Disfuncions persistents en remissió
- Principals dominis afectats: atenció, memòria i funcions executives
- Dèficits presents a l'inici de la malaltia
- Bipolar I > Bipolar II
- Major nombre d'episodis maníacs
- Incrementada en pacients amb història de simptomatologia psicòtica
- Major duració de la malaltia
- Relacionada amb disfunció psicosocial

SISTEMA LÍMBIC

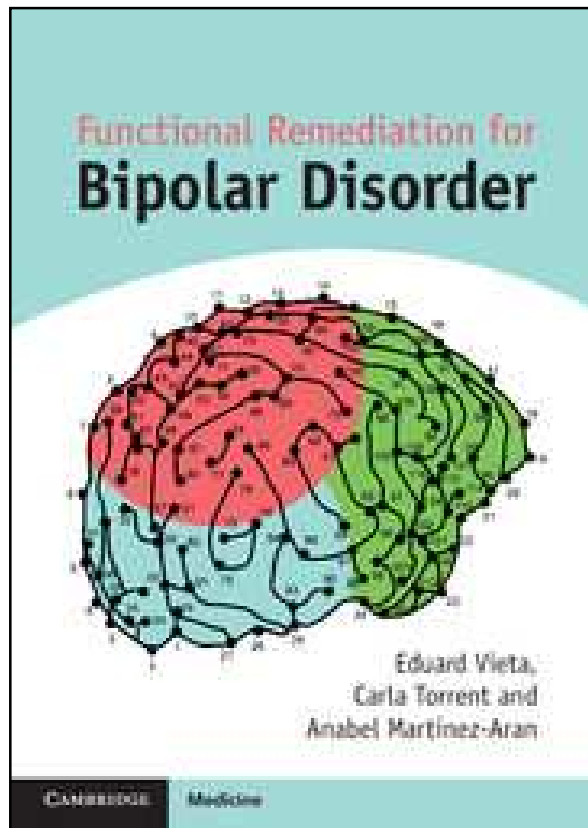
En el trastorn bipolar hi ha una alteració dels mecanismes que regulen l'estat d'ànim, que es troben al sistema límbic.

L'hipocamp és una de les estructures del sistema límbic que té un paper essencial en l'aprenentatge de nova informació

REHABILITACIÓ FUNCIONAL DEL TRASTORN BIPOLAR

- Inclou no únicament la millora cognitiva sinó també l'adaptació social.
- Consisteix a aprendre tècniques neurocognitives “ecològiques” que s'apliquen a la vida diària.
- Introdueix elements educatius sobre els dèficits cognitius i el seu impacte en el funcionament.
- Proporciona estratègies per millorar el rendiment cognitiu en dominis com ara l'atenció, la memòria i les funcions executives.
- Es pot involucrar la família per facilitar la implementació de les tècniques.

ORGANITZACIÓ DE LES SESSIONS

21 sessions setmanals

90 minuts
per sessió

- 15': anàlisi de tasques
- 5': "escalfament"
- 20': part teòrica i estratègies neurocognitives
- 45': exercicis pràctics
- 5': punts clau i tasques per a la pròxima sessió

SESSIONS (I)

1	El rol de la família. Afavorir la pràctica i el reforç
2	Quines són les disfuncions cognitives principals en el trastorn bipolar?
3	Factors que influeixen en les dificultats cognitives
4	Què és l'atenció? Estratègies per millorar-la
5	Estratègies per millorar l'atenció i aplicació en la vida diària
6	¿Què és la memòria? Estratègies per millorar-la
7	Memòria: Agenda i altres ajudes externes
8	Estratègies internes per millorar la memòria
9	Altres estratègies mnemotècniques i aplicació a la vida diària
10	Llegir i recordar
11	Trencaclosques. Recuperar informació del passat

Educació

SESSIONS (I)

1	El rol de la família. Afavorir la pràctica i el reforç
2	Quines són les disfuncions cognitives principals en el trastorn bipolar?
3	Factors que influeixen en les dificultats cognitives
4	Què és l'atenció? Estratègies per millorar-la
5	Estratègies per millorar l'atenció i aplicació a la vida diària
6	Què és la memòria? Estratègies per millorar-la
7	Memòria. Agenda i altres ajudes externes
8	Estratègies internes per millorar la memòria
9	Altres estratègies mnemotècniques i aplicació a la vida diària
10	Llegir i recordar
11	Trencaclosques. Recuperar informació del passat

Atenció

QUÈ ÉS L'ATENCIÓ?

- L'atenció és una funció cerebral que té la finalitat de seleccionar entre multitud d'estímul que arriben simultàniament al cervell.
- Explicar metàfora: “Sistema d'il·luminació d'un teatre”
 - La il·luminació és selectiva i té certa intensitat, i allò que està fora del camp il·luminat és ignorat.

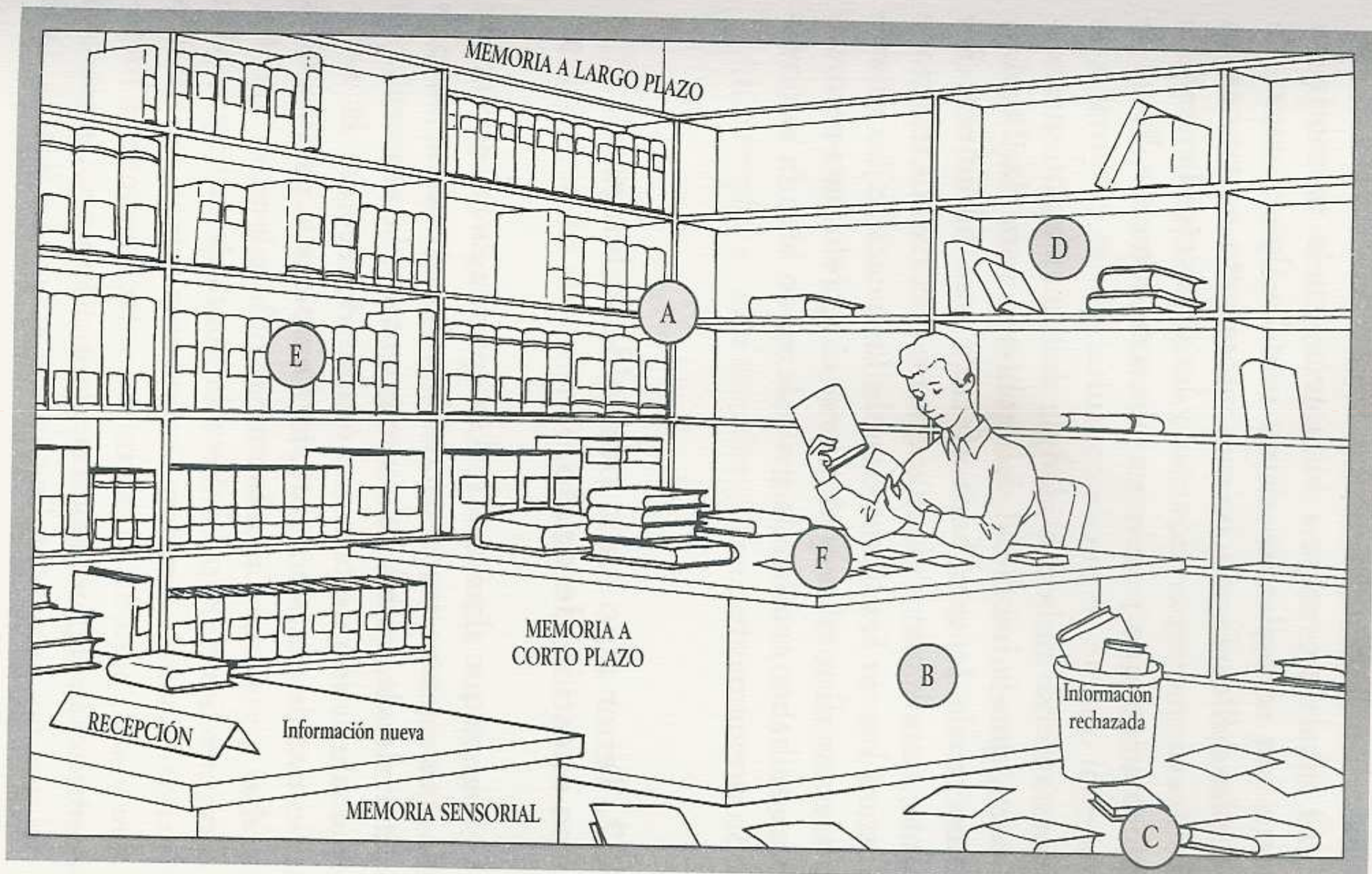

SESSIONS (I)

1	El rol de la família. Afavorir la pràctica i el reforç
2	Quines són les disfuncions cognitives principals en el trastorn bipolar?
3	Factors que influeixen en les dificultats cognitives
4	Què és l'atenció? Estratègies per millorar-la
5	Estratègies per millorar l'atenció i aplicació a la vida diària
6	¿Què és la memòria? Estratègies per millorar-la
7	Memòria. Agenda i altres ajudes externes
8	Estratègies internes per millorar la memòria
9	Altres estratègies mnemotècniques i aplicació a la vida diària
10	Llegir i recordar
11	Trencaclosques. Recuperar informació del passat

Memòria

SESSIONS (II)

12	Funcions executives. Autoinstruccions i monitorització
13	Funcions executives. Programar i organitzar activitats
14	Funcions executives. Gestió del temps
15	Funcions executives. Tècnica de resolució de problemes
16	Funcions executives. Resoldre problemes
17	Maneig de situacions d'estrès
18	Entrenament en habilitats comunicacionals
19	Millorar la comunicació
20	Millorar l'autonomia i el funcionament
21	Sessió final. Repàs

Funcions
executives

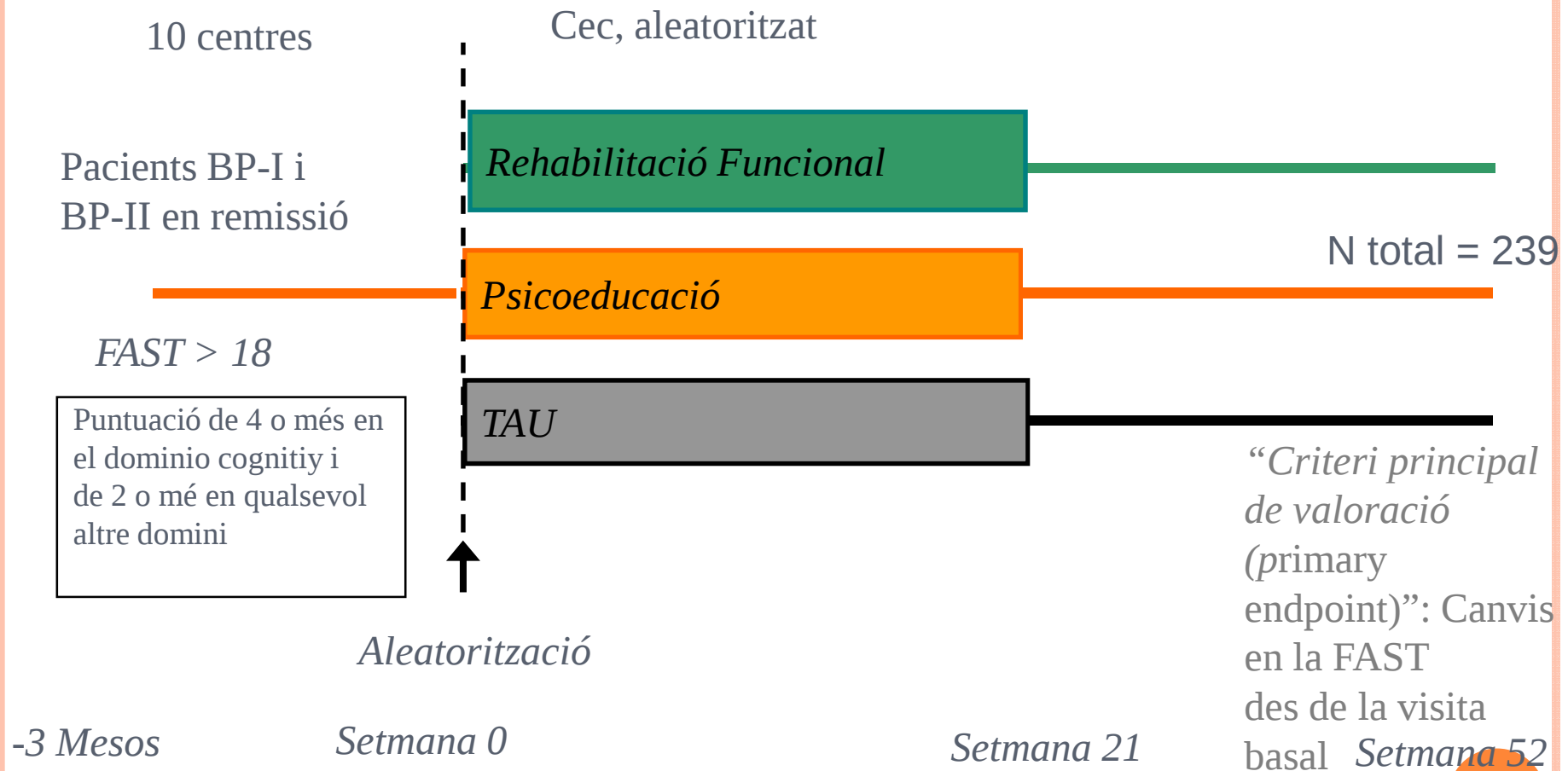
SESSIONS (II)

12	Funcions executives: autoinstruccions i monitorizació
13	Funcions executives: Programar i organitzar activitats
14	Funcions executives: Gestió del temps
15	Funcions executives: Tècnica de resolució de problemes
16	Funcions executives: Resolent problemes
17	Maneig de situacions d'estrés
18	Entrenament en habilitats comunicacionals
19	Millorant la comunicació
20	Millorant autonomia i funcionament
21	Sessió final. Repàs

Millorar
comunicació,
autonomia i
maneig de l'
estrès

REHABILITACIÓ FUNCIONAL EN EL TRASTORN BIPOLAR

MILLORA FUNCIONAL ALS SIS MESOS

FIGURE 1. Changes in Functional Impairment Scores Before and After Intervention in Patients With Bipolar Disorder^a

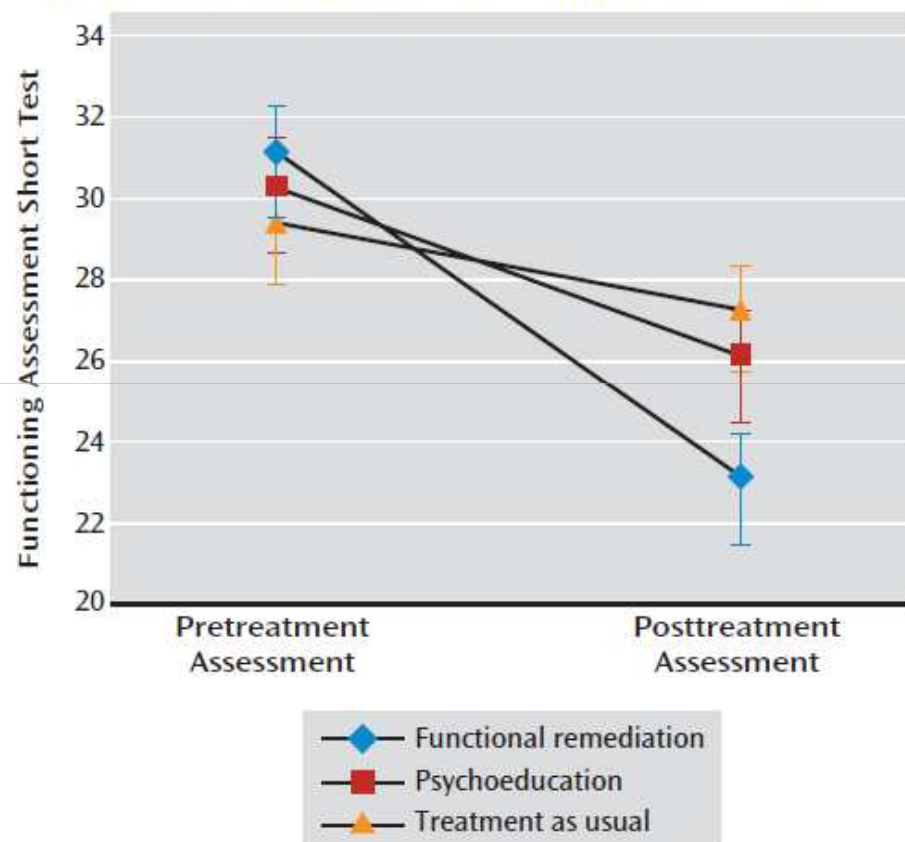
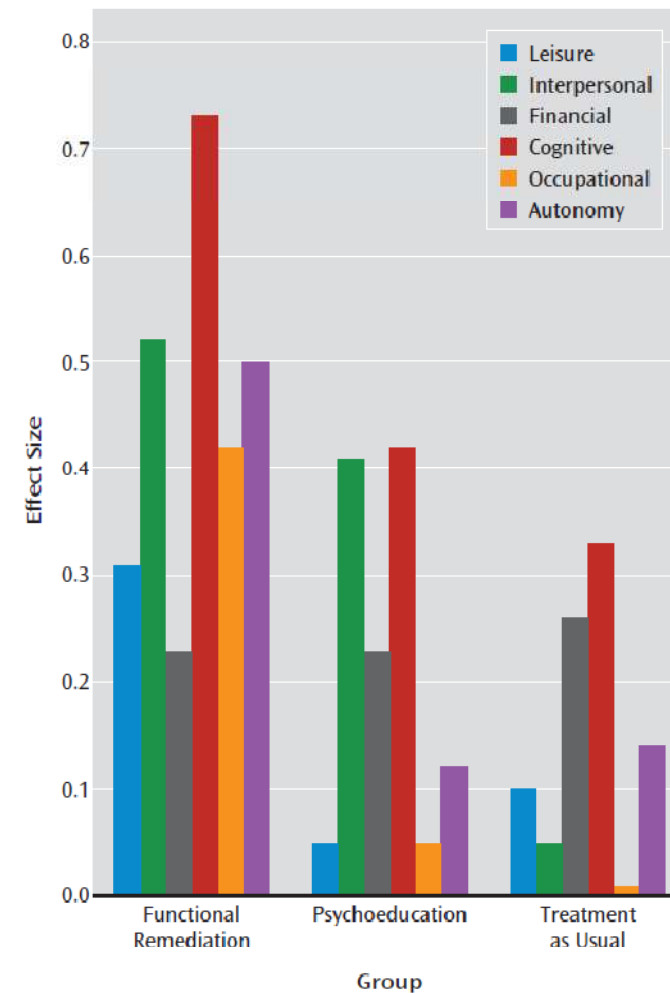
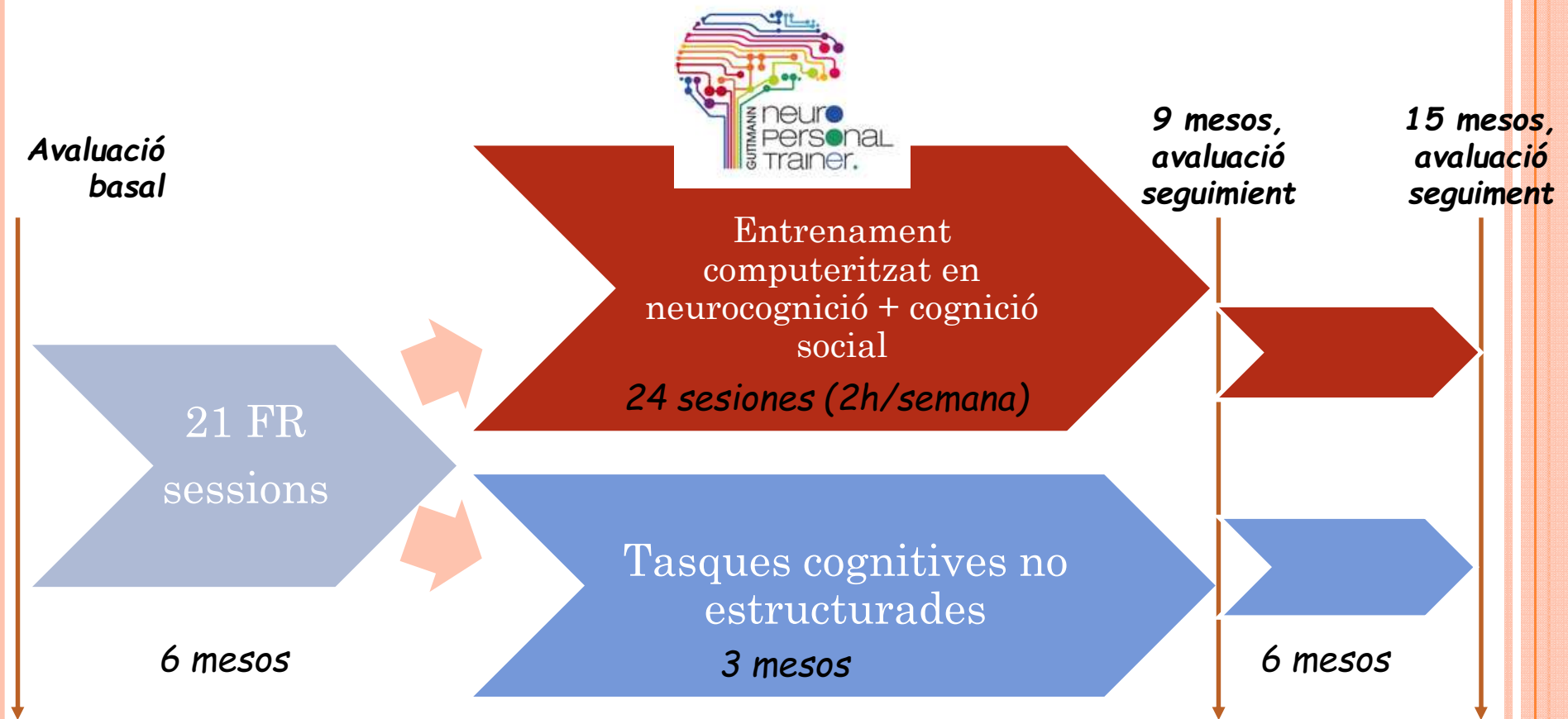

FIGURE 2. Within-Group Effect Sizes in Functional Improvement, by Domain of the Functioning Assessment Short Test

EFICÀCIA D'UN MÒDUL E-NEUROCOGNITIU COM A COADJUVANT A LA REHABILITACIÓ FUNCIONAL PER AL TRASTORN BIPOLAR

132 pacients bipolars eutímics; 2 centres
Avaluació clínica, funcional i neuropsicològica
Neuroimatge

CONCLUSIONS

- o La rehabilitació funcional és eficaç i millora el funcionament dels pacients bipolars.
- o L'efecte de la rehabilitació funcional es manté en el temps.
- o La intervenció precoç és essencial per millorar el funcionament, així com les intervencions adaptades als perfils específics de cada pacient.
- o La telerehabilitació podria ser una opció de rehabilitació a incloure en el tractament d'aquests pacients.

GRÀCIES PER LA VOSTRA ATENCIÓ!

CTORRENT@CLINIC.UB.ES

